

Verklaring inzake de belangrijkste ongunstige effecten van beleggingsbeslissingen op duurzaamheid

(Principal Adverse Sustainability Impacts)

Stichting De Nationale Algemeen Pensioenfonds

LEI Code: 549300UNXEJBCJ2RW073

Stichting De Nationale Algemeen Pensioenfonds (het pensioenfonds) wordt aangemerkt als "financiële marktdeelnemer" in de zin van de Sustainable Finance Disclosure Regulation (EU/2019/2088) [SFDR]. Financiële marktdeelnemers, waaronder het pensioenfonds, zijn verplicht een verklaring op de website te plaatsen waaruit is op te maken of negatieve duurzaamheidsimpact wordt meegewogen en hoe het due diligence beleid daarop is afgestemd (artikel 4 SFDR).

Binnen de SFDR-wetgeving zijn meerdere duurzaamheidsfactoren gedefinieerd, die betrekking hebben op onder meer ecologische en sociale kwesties, waaronder mensenrechten en arbeidsverhoudingen. Het pensioenfonds houdt rekening met de belangrijkste ongunstige effecten in de zin van de SFDR-verordening. Dit betekent dat het pensioenfonds beleggingsbeslissingen neemt, waarbij het actief één of meerdere negatieve effecten op duurzaamheid meeneemt. Deze verklaring maakt deel uit van de vanuit de SFDR vereiste transparantie en dient als informatieverstrekking aan deelnemers van het pensioenfonds. Deze verklaring heeft betrekking op de referentieperiode van 1 januari tot en met 31 december 2022 en bevat de volgende onderdelen:

1. Beschrijving van de ongunste effecten
2. Beschrijving van beleid/proces ter identificatie en prioritering van ongunstige effecten (due diligence)
3. Betrokkenheidsbeleid
4. Commitment aan Internationale Standaarden

Deze rapportage is met zorg samengesteld op basis van onze interpretatie van de regelgeving, de beleggingsportefeuille van het pensioenfonds en externe databronnen. De wetgeving is nieuw en voortschrijdend inzicht over de interpretatie en communicatie hierover van de toezichthouder kan leiden tot aanpassingen.

1. Beschrijving van de ongunstige effecten

Het pensioenfonds voert een Maatschappelijk Verantwoord Beleggen (MVB) Beleid, waarbij meerdere beleidsopties worden ingezet, waaronder *Uitsluiten*, *ESG-integratie*, *Stemmen*, *Engagement* en *Impactbeleggen*. Het pensioenfonds kan één of meerdere van deze beleidsopties inzetten om één of meerdere ongunstige effecten op duurzaamheid te beheersen. In onderstaand overzicht is weergegeven welke ongunstige effecten het pensioenfonds integreert in het MVB-beleid, inclusief de wijze waarop de ongunstige effecten worden beheerst.

Indicatoren voor ondernemingen waarin is belegd					
Indicator ongunstige effecten op duurzaamheid	Parameter	Effecten 2022	Toelichting	Genomen maatregelen en voor de volgende referentieperiode geplande maatregelen en vastgestelde streefdoelen	
Klimaat en andere milieu-indicatoren					
Broeikasgasemissies	1. Broeikasgasemissie (BKG)	Scope 1 BKG emissies	155.569	Dit betreft absolute CO ₂ -emissies en equivalenten hiervan zoals waterstof, methaan e.d. die ofwel door de onderneming zelf zijn gerapporteerd, dan wel via een model van de externe dataleverancier zijn geschat. Deze grootte wordt uitgedrukt in ton CO ₂ en vervolgens toegewezen naar de omvang van de beleggingen als fractie van de totale ondernemingswaarde (EVIC).	Het pensioenfonds zet de volgende instrumenten als beheersmaatregel in: Stem- en engagementbeleid, CO ₂ -reductiedoelen voor één of meerdere substrategieën, allocatie naar groene obligaties en uitsluiten.
		Scope 2 BKG emissies	22.783		
		Scope 3 BKG emissies	711.834		
		Totale BKG emissies	890.133		
	2. Koolstofvoetafdruk	Koolstofvoetafdruk	259	Dit zijn de CO ₂ -emissies van de ondernemingen voor het deel waar het pensioenfonds in belegd is, per 1 mln belegd vermogen.	Het pensioenfonds zet de volgende instrumenten als beheersmaatregel in: Stem- en engagementbeleid, CO ₂ -reductiedoelen voor de aandelenportefeuille voor ontwikkelde markten, beleggingen in groene obligaties en uitsluiten.
	3. BKG-intensiteit ondernemingen waarin is belegd	BKG-intensiteit ondernemingen waarin is belegd	575	Dit betreft de CO ₂ -emissies van de ondernemingen voor het deel waar het pensioenfonds is belegd, per 1 mln omzet.	Het pensioenfonds zet de volgende instrumenten als beheersmaatregel in: Stem- en engagementbeleid, CO ₂ -reductiedoelen voor de aandelenportefeuille voor ontwikkelde markten, beleggingen in groene obligaties en uitsluiten.

	4. Blootstelling aan ondernemingen actief in de sector fossiele brandstoffen	Aandeel van investeringen in bedrijven dat actief is in de sector fossiele brandstoffen.	3,8%		Het pensioenfonds zet de volgende instrumenten als beheersmaatregel in: Uitsluiten ondernemingen op basis van CO ₂ -gerelateerde criteria. CO ₂ -reductiedoelen voor de aandelenportefeuille voor ontwikkelde markten.
	5. Aandeel verbruik en opwekking niet-hernieuwbare energie	Aandeel verbruik van niet-hernieuwbare energie van ondernemingen waarin is belegd, uit niet-hernieuwbare energiebronnen, ten opzichte van hernieuwbare energiebronnen, uitgedrukt als percentage van de totale energiebronnen.	20,6%		Het pensioenfonds zet de volgende instrumenten als beheersmaatregel in: Stem- en engagementbeleid, CO ₂ -reductiedoelen voor de aandelenportefeuille voor ontwikkelde markten en beleggingen in groene obligaties.
		Aandeel opwekking van niet-hernieuwbare energie van ondernemingen waarin is belegd, uit niet-hernieuwbare energiebronnen, ten opzichte van hernieuwbare energiebronnen, uitgedrukt als percentage van de totale energiebronnen.	3,1%		
	6. Intensiteit energieverbruik per sector met grote klimaateffecten	Energieverbruik in GWh per miljoen EUR aan inkomsten van ondernemingen waarin is belegd, per sector met grote klimaateffecten.	1,5		Het pensioenfonds zet de volgende instrumenten als beheersmaatregel in: Stem- en (thematisch) engagementbeleid, en CO ₂ -reductiedoelen voor de aandelenportefeuille voor ontwikkelde markten.
Biodiversiteit	7. Activiteiten met negatieve gevolgen voor biodiversiteitsgevoelige gebieden	Aandeel beleggingen in ondernemingen met vestigingen/activiteiten in of bij biodiversiteitsgevoelige gebieden wanneer de activiteiten van die ondernemingen negatieve gevolgen voor die gebieden hebben.	3%		Het pensioenfonds zet de volgende instrumenten als beheersmaatregel in: Stem- en engagement.
Watergehalte	8. Emissies in water	Door de ondernemingen waarin is belegd veroorzaakte emissies in water (in ton) per miljoen EUR aan beleggingen, uitgedrukt als gewogen gemiddelde.	0,09		Geen, dit effect is niet geprioriteerd door het pensioenfonds.
Afval	9. Aandeel gevaarlijke afval en radioactief afval	Door de ondernemingen waarin is belegd, geproduceerd gevaarlijk afval en radioactief afval (in ton) per miljoen EUR aan beleggingen, uitgedrukt als gewogen gemiddelde.	4,2		Geen, dit effect is niet geprioriteerd door het pensioenfonds.

Indicatoren voor sociale thema's en arbeidsomstandigheden, eerbiediging van de mensenrechten, en bestrijding van corruptie en omkoping

Sociale thema's en arbeidsomstandigheden	10. Schendingen van de beginselen van het VN Global Compact of van de richtsnoeren voor multinationale ondernemingen van de Organisatie voor Economische Samenwerking en ontwikkeling (OESO)	Aandeel beleggingen in ondernemingen die betrokken zijn geweest bij schendingen van de beginselen van het VN Global Compact of van de OESO-richtsnoeren voor multinationale ondernemingen.	0,6%		Het pensioenfonds zet de volgende instrumenten als beheersmaatregel in: Uitsluitingsbeleid. Stem- en normatief engagementbeleid. Thematisch engagementbeleid, in het specifiek het thema <i>moderne slavernij</i> .
	11. Ontbreken van procedures en compliance mechanisme en voor het monitoren van de naleving van de beginselen van het VN Global Compact en de OESO-richtsnoeren voor multinationale ondernemingen	Aandeel beleggingen in ondernemingen zonder een beleid voor het monitoren van de naleving van de beginselen van het VN Global Compact en de OESO-richtsnoeren voor multinationale ondernemingen of zonder regelingen voor de afhandeling van klachten waarmee schendingen van die VN-beginselen of OESO-richtsnoeren kunnen worden aangepakt.	27,4%		Het pensioenfonds zet de volgende instrumenten als beheersmaatregel in: Uitsluitingsbeleid. Stem- en normatief engagementbeleid, in het specifiek het thema <i>moderne slavernij</i> .
	12. Niet-gecorrigeerde loonkloof tussen mannen en vrouwen	Gemiddelde niet-gecorrigeerde loonkloof tussen mannen en vrouwen bij ondernemingen waarin is belegd.	0,6%	Het verschil tussen het gemiddelde bruto-uurloon van mannen in loondienst en dat van vrouwen in loondienst, uitgedrukt als percentage van het gemiddelde bruto-uurloon van mannen in loondienst.	Het pensioenfonds zet het volgende instrument als beheersmaatregel in: Stembeleid.
	13. Genderdiversiteit raad van bestuur	Gemiddelde verhouding tussen aantal vrouwelijke en mannelijke leden in de raad van bestuur van ondernemingen waarin is belegd, uitgedrukt als percentage van alle leden in de raad van bestuur.	15,6%		Het pensioenfonds zet de volgende instrumenten als beheersmaatregel in: Stem- en (thematisch) engagementbeleid, in het specifiek het thema <i>Tomorrow's Board</i> .
	14. Blootstelling aan controversiële wapens (antipersoonsmijnen, clustermunitie, chemische wapens en biologische wapens)	Aandeel beleggingen in ondernemingen die zijn betrokken bij productie of verkoop van controversiële wapens.	0,1%		Het pensioenfonds zet de volgende instrumenten als beheersmaatregel in: Uitsluitingsbeleid op controversiële wapens

Indicatoren voor beleggingen in overheden en supranationale instellingen					
Ecologisch	15. BKG-intensiteit	BKG- intensiteit van landen waarin is belegd.	54,11		Het pensioenfonds zet de volgende instrumenten als beheersmaatregel in: beleggingen in groene staats- en staatsgerelateerde obligaties.
Sociaal	16. Landen waarin is belegd met schendingen van sociale rechten	Aantal landen waarin is belegd met schendingen van sociale rechten (absoluut aantal en relatief aantal gedeeld door alle landen waarin is belegd), als bedoeld in internationale verdragen en overeenkomsten, beginselen van de Verenigde naties en, in voorkomend geval, nationaal recht.	3 en 2,8%		Het pensioenfonds zet de volgende instrumenten als beheersmaatregel in: Landen uitsluitingsbeleid
Indicatoren voor beleggingen in vastgoedactiva					
Fossiele brandstoffen	17. Blootstelling aan fossiele brandstoffen via vastgoedactiva	Aandeel beleggingen in vastgoedactiva die een rol spelen bij het winnen, opslaan, vervoeren of produceren van fossiele brandstoffen.	0%		Geen, dit effect is niet geprioriteerd door het pensioenfonds.
Energie-efficiëntie	18. Blootstelling aan energie-inefficiënte vastgoedactiva	Aandeel beleggingen in energie-inefficiënte vastgoedactiva.	17,0%		Geen, dit effect is niet geprioriteerd door het pensioenfonds.
Aanvullende klimaat- en andere milieu-indicatoren voor ondernemingen waarin is belegd					
Emissies	4. Beleggingen in ondernemingen zonder initiatieven voor koolstofemissiereductie	Aandeel beleggingen in ondernemingen zonder initiatieven voor koolstofemissiereductie die aansluiting bij de Overeenkomst van Parijs beogen.	25%		Het pensioenfonds zet de volgende instrumenten als beheersmaatregel in: het stem- en engagementbeleid en CO ₂ -reductiedoelen voor de aandelenportefeuille voor ontwikkelde markten.
Aanvullende indicatoren voor sociale thema's en arbeidsomstandigheden, eerbiediging van de mensenrechten, en bestrijding van corruptie en omkoping voor ondernemingen waarin is belegd					
Mensenrechten	14. Aantal geconstateerde gevallen van ernstige mensenrechtenproblemen en -schendingen	Aantal ernstige mensenrechtenproblemen en -schendingen die verband houden met de ondernemingen waarin is belegd, op basis van een gewogen gemiddelde	0,5		Het pensioenfonds zet de volgende instrumenten als beheersmaatregel in: Uitsluitingsbeleid. Stem- en normatief engagementbeleid en thematisch engagementbeleid, in het specifiek het thema <i>moderne slavernij</i> .

Data

Om bovenstaande ongunstige effecten te kunnen meten en te kunnen beheersen maakt het pensioenfonds gebruik van meerdere databronnen. Het pensioenfonds maakt voor beleggingsadviezen en -rapportages gebruik van een fiduciair adviseur en managerselectie, -monitoring en -evaluatiespecialist. Via de fiduciair adviseur maakt het pensioenfonds gebruik van de daar aanwezige databronnen. De fiduciair volgt een proces om de kwaliteit van de data te waarborgen, zoals checks op consistentie, bewerking en aanvulling uit andere bronnen. Niet alle data zijn beschikbaar.

Het gebruik van bronnen kan door de tijd heen wijzigen. Per publicatiedatum wordt gebruik gemaakt van onderstaande bronnen.

Ongunstig Effect	Databron
1 t/m 16 17 & 18 Optionele klimaatindicator 4 voor ondernemingen Optionele sociale indicator 14 voor ondernemingen	Sustainalytics PAI Data Solution & ISS Climate Databron van beheerders vastgoedfondsen Sustainalytics PAI Data Solution Sustainalytics PAI Data Solution en/of Sustainalytics Controversy Score

Governance

Het Bestuur van het pensioenfonds is eigenaar van het dossier Maatschappelijk Verantwoord Beleggen. Tezamen met de beleggingsadviescommissie monitort het Bestuur het MVB beleid van het fonds en dat van de externe vermogensbeheerders. De fiduciair adviseur en managerselectie, monitoring en -evaluatie specialist spelen hierin een faciliterende rol.

Per kwartaal wordt inzicht gegeven in de ESG risico's van de portefeuille vergeleken met de benchmark.

De fiduciair adviseur meet, monitort en rapporteert over de door het pensioenfonds geprioriteerde ongunstige duurzaamheidseffecten. Periodiek wordt beoordeeld of de ingezette beheersmaatregelen effectief zijn en kunnen voorstellen voor aanscherping of aanpassing worden gedaan.

2. Beschrijving van beleid/proces ter identificatie en prioritering van ongunstige effecten

Het pensioenfonds hanteert beleid en processen ter identificatie, prioritering en beheersing van ongunstige effecten. Het fonds past normatieve MVB criteria toe op de ondernemingen waarin het fonds kan beleggen. Deze criteria zijn gebaseerd op universeel geaccepteerde principes voor ondernemingsgedrag, waaronder die van het VN Global Compact, de OESO-richtlijnen voor Multinationale Ondernemingen en de UN Guiding Principles on Business and Human Rights. Voor de discretionaire mandaten geldt dat het fonds het beleggingsuniversum periodiek screent op grove schendingen van deze principes. Hierbij prioriteert het pensioenfonds de meest structurele en impactvolle schenders. Deze ondernemingen worden toegevoegd aan de uitsluitingslijst van het fonds en worden geweerd van de beleggingsportefeuille (voor

discretionaire mandaten). Het kan zijn dat het fonds ook criteria toepast voor producten die ongunstige effecten hebben. In dat geval worden deze ook van de beleggingsportefeuille geweerd.

Ongunstige effecten die niet leiden tot een uitsluiting worden via het stem- en engagementbeleid van het pensioenfonds gemitigeerd.

Wanneer er sprake is van beleggingsfondsen, zal het pensioenfonds het beleid en processen ter identificatie, prioritering en beheersing van ongunstige effecten van de fondsbeheerder beoordelen en meewegen in het selectie, monitoring en evaluatiebeleid.

3. Betrokkenheidsbeleid

Het pensioenfonds wenst binnen de eigen invloedssfeer invloed aan te wenden om ongunstige effecten van beleggingen op duurzaamheid te adresseren en mitigeren. Hiervoor zet het fonds een engagement en stembeleid in (betrokkenheidsbeleid). Het beleid is beschreven in het MVB-beleid.

Het fonds zet een engagementbeleid in gericht op normschenders. Hierbij is het doel bestaande schendingen op te heffen, schade te herstellen, gedupeerden te compenseren en processen aan te passen zodanig dat soortgelijke schendingen zich in de toekomst niet nogmaals voordoen. Daarnaast voert het fonds thematische dialogen om duurzaamheidsindicatoren positief te beïnvloeden, bijvoorbeeld CO₂-uitstoot, mensenrechten, gelijke kansen en dergelijke.

Het stembeleid is hoofdzakelijk gericht op goed bestuur, benoeming van bestuurders, beloningsbeleid en milieu- en sociale aandeelhoudersresoluties.

4. Commitment aan (Inter)nationale Standaarden

Het fonds laat zich leiden door internationale en nationale breed geaccepteerde normenkaders voor ondernemingsgedrag en zet het beleid hierop in. Hierbij vormen het VN Global Compact, de OESO-richtlijnen voor Multinationale Ondernemingen en, de UN Guiding Principles on Business and human Rights en het Klimaat Akkoord van Parijs de basis. Daarnaast hanteert het fonds de Nederlandse Sanctiewetgeving (1977) voor beoordeling van onacceptabel gedrag van staten en moeten de vermogensbeheerders en fiduciair beheerder de Principles for Responsible Investments hebben ondertekend. Ook moet DNAPF aan de Sustainable Finance Disclosure Regulation (SFDR) voldoen en neemt DNAPF deel aan het brede spoor van het IMVB convenant.

Ten aanzien van beleggingen in het teken van de klimaatdoelstellingen van het Akkoord van Parijs bestaat een opt-in recht.

De thema's die onder deze internationale standaarden vallen zijn in het MVB-beleid verder beschreven.